XL. évf. Cluj-Kolozsvár, 1930 december. 12. sz.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

Jézus születése.

1. A mikor pedig megszületik vala Jézus a júdeai Betheleemben, Heródes király idejében, imé napkeletről bölcsek jövének Jeruzsálembe, ezt mondván:

2. Hol van a zsidók királya, a ki megszületett? Mert láttuk az ő csillagát napkeleten, és azért jövénk, hogy tisztességet tegyünk néki.

3. Heródes király pedig ezt hallván, megháborodék, és vele együtt az egész Jeruzsálem.

4. És egybegyűjtve minden főpapot és a nép írástudóit, tudakozódik vala tőlük, hol kell a Krisztusnak megszületnie?

5. Azok pedig mondának néki: A júdeai Betheleemben; mert így írta vala meg a próféta:

6. És te Betheleem, Júdának földje, semmiképen sem vagy legkisebb Júda fejedelmi városai között: mert belőled származik a fejedelem, a ki legeltetni fogja az én népemet, az Izráelt.

7. Ekkor Heródes titkon hívatván a bölcseket, szorgalmatosan megtudakolá tőlük a csillag megjelenésének idejét.

8. És elküldvén őket Betheleembe, monda nékik: Elmenvén, szorgalmatosan kérdezősködjetek a gyermek felől, miheltyt pedig megtaláljátok, adjátok tudtomra, hogy én is elmenjek és tisztességet tegyek néki.

9. Ők pedig a király beszédét meghallván, elindulának. És imé a csillag, a melyet napkeleten láttak,

Unitarian school for the ministry
Berkeley
America California

előttük megy vala mind addig, a mig odaérvén, megálla a hely fölött, a hol a gyermek vala.

10. És mikor megláták a csillagot, igen nagy örömmel örvendezének.

11. És bemenvén a házba, ott találák a gyermeket anyjával, Máriával; és leborúlván, tiszteséget tőnek néki; és kincseiket kitárván, ajándékokat adának néki: aranyat, tömjéni és mirhát.

12. És mivel álomban meginttettek, hogy Heródeshez vissza ne menjenek, más úton térének vissza hazájokba.

Dicsőség a magasban Istennek.

(Dall. 128.)

Népek, keresztény népek,
Jertek, ünnepeljétek
A kilobbant égi fényt,
A megigért jövevényt:
Áldott, ki jön
Atyjának nevében.

Egek, harmatozzatok,
Örömkönnyet ontsatok,
A kiterjedt erősség
Ünneplőbe öltözzék:
Áldott, ki jön
Atyjának nevében.

Csodaváró éjtszakák,
Hirdessétek a csodát,
A mélység és magasság
Boldogan hogy mondhassák:
Dicsőség a
Magasban Istennek.

Pálffi Márton.

Karácsonyi ének.

(Angolból).

Mondd el a régi-régi csodás történetet,
Hogy váltott meg az égi végetlen szeretet.

Mondd el az ős regének hősét, a gyermeket,
Kit orvosuknak vártak a fölfakadt sebek.

Mondd el az ős regét, mondd. Az ember úgy feled,
A harmatot fölissza a perzselő meleg.

Mondd el a régi-régi meleg történetet.
A hiuság vásárán árult öröm hideg.

Mondd el a szép regét, mondd, s ha megkisértenek,
E szép regén acélozd szilárddá lelkedet.

Mondd el a régi-régi csodás történetet,
Mondd el és megtalálod az üdvösségedet.

Pálffi Márton.

A kolozsvári unitárius egyházközség nevezetes napja.

Szinte korszakalkotóan nevezetes napja volt a kolozsvári unitárius egyházközségnek november hó 30-ika. A szintén ez év folyamán történt orgonaszentelés után is majdnem fölényesnek mondható jelentőséget adott e napnak a villanyfény mellett megtartott esti istentisztelet, amely a templomban első volt a maga nemében. Egyetemes egyházi életünkkel való vonatkozásban is bizonyos fokig a kezdeményezés jellegét magán viselő jelentősége van e ténynek. Mert bárha tordai egyházközségünkben már korábban megkezdettek is az esti istentiszteletek, mint itt, de ezt egy olyan szerencsés körülmény tette lehetővé, amellyel kolozsvári egyházközségünk mai napig sem dicsekedhetik: a földgázzal való fütés lehetősége.

Ezt a hiányt — hála érette a Gondviselésnek — bőségesen pótolta — ugy a fütés, mint a világitás kérdésének megoldása tekintetében — az áldozatkész vallási és egyházias buzgóság. Ennek megnyilatkozása volt nehány évvel ezelőtt *Ormai* Kálmán nagyiparos és vállalkozó afiának azon szép ténye, melynél fogva — saját költségén 30.000 lei értékben — két fütőtestet adományozott templomunk részére. Gyönyörüen egészitette ki ezt az áldozatkészségi tényt most *Tana* Ferenc, elektrotechnikus atyánkfiának és kedves nejének: Czetz Vera urnőnek 50.000 lein felüli értéket képviselő adománya, amelyet a villanyvilágitási összes berendezéseknek s ezek között egy feltünően szép és impozáns méretü csillárnak saját költségén való beállitásával tett.

Ez adomány magában véve is értékes, a mai időkben éppen imponáló értékünek mondható. De sokszorosan értékessé teszi azt az adományozó lélek, amelynek melege sugárzik ki az adománylevelelnek különösen is ezen mondataiból: „Alulirottak a krisztusi szeretet által vezéreltetve elhatároztuk, hogy a kolozsvári unitárius egyházközségnél 25.000 lei alapitványt teszünk.“

Ezen iskolai célra — tanuló ifju segélyezésére — tett alapitványt a következő felajánlással egészitették ki a buzgó adakozók: „A 25 000 lein felüli értéket — 26 820, azaz huszonhatezer nyolcszázhusz leit egyházunkhoz való ragaszkodásunk és szeretetünk jeléül és azon őszinte kivánságtól áthatva, hogy egyházunkon minden adódó alkalommal a lehetőséghez képest segitsünk, hogy magasztos hivatásának mindenkor áldásthozó munkával megfelelhessen, a Tisztelendő Egyházközségnek, mint szeretetadományt felajánljuk és annak szives elfogadását kérjük.“

Ezen saját magukat minden ékesszólásnál szebben dicsérő áldozatkészségi tényeket méltatták a jelzett, adventi sorozatot beinditó esti istentiszteleten ugy a fungens lelkész: Szent-Iványi Sándor, mint az adományokat az egyházközség nevében átvevő, megköszönő és rendeltetésének ünnepélyesen átadó egyházközségi gondnok: Dr. Ferencz József és alulirott esperes-lelkész. A főtisztelendő püspök ur

a köszönő, elismerő és áldástkérő szavakhoz atyai figyelmeztetést is csatolt, amelyekben különösképpen is a vidékről s nevezetesen székely testvéreink közül itt megélhetést kereső és munkában levő hitrokonoknak kötötte lelkükre az esti istentiszteletek látogatását.

Sok ilyen és hasonló ünnepet adjon a Gondviselés egyházközségünknek és többi egyházközségeinknek is! Akkor aztán „ne félj kicsiny sereg . . .“

Ürmösi Károly.

Az örökélet.

Az alvó világ csendjében,
Amig a test alszik, pihen:
Az örök lelki fény kél, száll,
Utjában nem pihen, nem áll.

Összeköt hivőt, hitetlent, —
A szem nem lát semmit, ott bent,
S majd fölébredve néz vissza
A sötét éjbe, a multba.

A lélek szól némán, csendben,
Amit gyüjt az emlékképen
S még ébren is néha-néha
Titkon fényt fog fel, küld tova.

A küzdő világ zajában,
Amig a test fárad, roppan:
Lelki tűz melege kél, száll
Munkája öröklét, halál.

Ember! előtted a végzet:
Testi halál, örökélet.
Szived vére, lelked fénye
Az Isten szent teremtménye.

Elindulsz az életuton,
Veled, az Ur, kisér folyton —
Ember ébredj! — szólit — s kérjed:
Megbocsátja minden vétked.

A jó Istent szeresd, áldjad,
Tiszta legyen minden vágyad,
És ha jó a cselekedet
A jutalom örökélet.

Kozma Miklós.

Az én életem.

Az én életem Isten hiten épült.
Ó, mert mi lenne e nélkül a lét? . . .
Van egy Isten, örök nagyhatalmú,
Ezt hirdeti minden, a mi él.

Az én reményem nagy szeretet forrás,
Mely megfürészti mind a lelkeket;
Hirdetem, hogy lesz egy boldogabb kor,
Melyben az ember önmagára lel.

Az én szerelmem a föld, amely táplál,
S mindig forrása az ős erőnek.
Melynek porából fakad itt az élet,
S hová vissza hull minden-minden.

Pálffi Miklós.

A zsidók királya.

Irta: *Frank Harris.*

Személyek:

Hushim. A Benjamin törzsbeli asszony, felesége Simonnak és anyja két fiunak, Rufusz és Sándornak.
Simon. A Cyrénebeli. Egy kis föld birtokosa Jeruzsálem mellett, a Bethelbe vezető uton.

Szín: Jeruzsálem.

Idő: Az „Előkészület" napjának első órája.

Hushim: Szóval tudod, ugye, hogy mit kell tenned? A Templomhoz kell menned a második órára, hogy Joaddal találkozz. Ő majd elvisz téged a főpaphoz. Joadot meg fogod ismerni könnyen, ugy lesz öltözve, mint egy pap. Ne feledd el majd megdicsérni a ruháját. Mondd neki, hogy még sohasem láttál olyan csinos embert, mint ő. A kis termetü emberek rendesen szeretik azt hinni magukról, hogy hóditó a megjelenésük. A főpapnál se felejtsd el a bókokat. Mond, hogy ők az igazság valódi forrásai és tárházai a bölcsességnek. Mondj... ami eszedbe jut. Ne félj attól, hogy tulzásba esel. A szent emberek amugy is mindig tulzásba esnek maguk is...

Simon (bólint): No, majd megpróbálom.

Hushim: Ha vissza nem jössz a negyedik óráig, majd elküldöm Sándort tudakozódni. Tudod, hogy én is milyen aggódva várom az eredményt. Meg kell, hogy kapd a Templom ajtónállói tisztét. S megkapod, ha jól forgatod a nyelved. A hizelgés olyan, mint a méz: minél kevésbé érdemled meg, annál inkább örülsz neki.

Simon (mentében): Lehet, hogy igazad van Hushim.

A tizenegyedik óra az Előkészület napján.

Hushim: Na, csakhogy haza jöttél valahára! Meg van az állás? Beszélj.

Simon (végigsimitva homlokán): Nem tudom.

Hushim: Nem tudod? Hát ki tudja, ha nem te? Beszéltél Joaddal?

Simon (fáradtan leül): Nem is láttam őt.

Hushim: Nem láttad? Ó, hát becsapott a gyalázatos?! Hát aztán mit csináltál, hogy ő nem jött el?

Simon: Semmit. Ó, én olyan fáradt vagyok, Hushim.

Hushim: Fáradt? De hát mitől? Mi történt? Beszélj már! Megnémultál? Vagy beteg vagy?

Simon: Nem beteg... csak fáradt.

Hushim: Fáradt, fáradt!! Ekkora nagy mihaszna és fáradt...

Simon: Ó, ha tudnád...

Hushim: Ha tudnám... Megőrjitesz ezekkel a titokzatos szavaiddal. (Megrázza). Te buta, beszélj már értelmesebben!

Simon: Nem lehet haragra okod, asszony!

Hushim: Nincs okom?! Ó, ó! Hát, persze, ez a vége, ha az ember idegenhez megy feleségül. Még egy ajtónállóságot sem tud szerezni... Bizony, igazuk volt, akik...

Simon: Ne kárpálj, Hushim. Figyelj ide, elmondok mindent.

Hushim: (Szemeit törülgetve): Megkaptad az állást vagy nem, csak annyit akarok tudni.

Simon: Ne haragudj, asszony, de én nem is jártam arrafelé.

Hushim: Szentséges egek! Nem is járt arra felé! Hát merre jártál, mondd, merre jártál?

Simon: Adj innom, szomjas vagyok.

Hushim (bort ad): Merre jártál, te szerencsétlen?

Simon: Kimentem a mezőre s dolgoztam a második óráig. Akkor elindultam a város felé. Amikor a Templomtól a Golgothához vezető utra értem, óriási tömeg jött szembe velem. Lehetetlen volt tovább menni. Megállottam hát, s a körülállók beszédéből kivettem, hogy két tolvajt és egy északról jött rajongót visznek keresztre fesziteni. Mindenki ezt az északról jött férfit akarta látni. Azt mondták, hogy forradalmat akart csinálni, király akart lenni Izrael felett. Némelyek azonban rejtélyesen bólogatva suttogták: Istennek prófétája ez az ember...

Nemsokára elhaladt előttünk a két tolvaj, s utánuk jött, inkább vánszorgott, vontatott léptekkel ez a férfi, akit Isten prófétájának mondtak... (Hosszu, elfogódott csend után) a fején tövisből font koronát viselt, a tüskék feltépték homlokán a bőrt és arcán vékony erekben szivárgott tőle a vér. Maga vitte a keresztjét, s a hatalmas gyalulatlan gerenda hosszu nyomott hagyott maga után a porban. Amikor elémbe ért — hirtelen lerogyott a kereszt sulya alatt. A centurio odakiáltott a katonáknak s azok felemelték róla a keresztet, ugy, hogy a férfi felállhatott. De olyan sápadt volt és gyönge, hogy alig állott a lábán. A centurio körülnézett a tömegben s hirtelen odajött hozzám. Jöjj és segits vinni a keresztet — mondta nekem, s odarántott a kereszthez.

Hushim: Ó,... csak nem vitted...?

Simon: Én tiltakoztam, mondtam, hogy a templomba kell

mennem, de ő rámkiabált, hogy ha azonnal fel nem veszem a keresztet, majd láb nélkül kell, hogy a templomba menjek. Én ujra tiltakozni akartam, már csak azért is, mert ugy éreztem: magam is hóhérrá válok, ha viszem ezt a kinoknak rendelt gerendát, — de akkor hirtelen rámnézett ez az ember s én ugy láttam, ő is akarta, hogy segitsek. Hát... felvettem a vállamra a keresztet, s tovább indult a menet.

Hushim: De hát miért épen te? Nem volt ott ezer más ember rajtad kivül?

Simon: Talán, mert én voltam a legmagasabb s a legerőteljesebb a közelben... Szóval: mentünk. Különösen éreztem magam, ennyi ember és mind engem néz — gondoltam magamban, s félénken néztem körül. De senki sem nézett engem. Mindenki ezt a sápadt elitéltet vette körül. Sokan gunyolták, sokan sajnálkoztak rajta, egy öregebb asszony átfurakodott a tömegen és a lábaihoz borult: Rabbi, tégy csodát! könyörgött hozzá, de ez csak ment tovább valami különös elszántsággal az arcán, s valami nedves fénnyel a szemeiben. Lassanként felértünk a Golgothán át a Kálvária dombjára. A tetején megállottak a katonák, s én letehettem a keresztet. Amig a többiek körülállották a vonagló, átkozódó, majd hörgő két rablót, addig én részvéttel lehajoltam a sápadt arcu elitélthez. Ő rám nézett, s ettől a nézéstől egyszerre könnyel telt meg a szemem. Annyi volt benne a fájdalom és a hősiesség. Bocsáss meg — tördeltem feléje — bocsáss meg, hogy akaratlanul is én hozom számodra a kinok kinját és a halált... Ő vállamra tette a kezét s valami csodálatosan puha és mégis lélekbe markoló hangon felelt: Nincs mit megbocsátanom, hiszen te nem vétettél semmit!

(Hirtelen sirva fakad).

Hushim: Ne sirj, Simon, ne sirj. Bizonyára azoknak volt igazuk, akik prófétának mondták...

Simon: Ó, ha ott lettél volna... Ha láttad volna mind azt a sok galádságot, amit elkövettek vele, ó...

Hushim (Félig sirva): Ó, Simon...

Simon: Aztán homlokon csókolt... Nehány pere mulva leteperték a katonák, s hozzászegezték a kereszthez. Ő nem védekezett, nem panaszkodott, még akkor sem, amikor felállitották a keresztet — pedig ez a kinok kinja — csak fehér lett az arca, nagyon... nagyon fehér...

Aztán valóságos orgiája támadt a kegyetlenségnek, az emberi aljasságnak a tömegben. Szidták, gúnyolták őt, s kövekkel dobálták ott a kererszten. Ó, meg tudtam volna ölni egyenként ezt a csöcseléket, ha magam is nem rogyok össze a fájdalomtól és a könnyektől... Aztán vihar tört ki, s a csőcse-

lék szétrebbent. Mire a vihar magamhoz téritett, ő már halott volt. Asszonyok és férfiak jöttek, hogy levegyék őt a keresztről. Fáradozásaik közben meglazult az a felirat, amelyet a feje fölé akasztottak, s lehullott a földre. Az volt irva rá: a zsidók királya. Tudom, hogy néktek nincs királyotok, csak gúnyból irták azt oda. De, Zeuszra, ha visszagondolok a szavaira, a tekintetére és ahogyan meghalt... Lehet, hogy nem is akart a zsidók királya lenni... A szivek királya volt! Legalább is az én szivemnek... Istenem! milyen volt a tekintete, amikor utoljára ezt mondotta nekem: Idegen, egész Izraelben te voltál az egyetlen, aki az én terhemet vinni segitett...

Hushim: Szegény... De mégis csak oda az állás... Mit mondtál, hogy hivták azt az embert?

Simon: Jézus, a názáreti....

Ford. Sz. I. S.

Az én szivem.

Az én szivem tündérország,
Benne lakik a boldogság.
A kapuja arany kapu,
Mindig ki van tárva,
Jöjj szivembe könnyes arcu,
Elhagyatott árva!

Itt nem leszel egymagadban,
Sokan vagyunk a lugasban,
Játszi kedvben, vig örömben,
Rózsa virág kelyhén,
Napsugárban rózsa illat
Csókol minket enyhén.

Harmatcsepp a mi asztalunk,
Ha megcsendül hivó szavunk,
Tarka szárnyú pillangócskák
Hoznak ételt rája,
Ebédünkhöz vigan zenél
Tücsök cigány-szája.

Döngicsélő kis méhecske,
Kosarában friss mézecske.
Ide repül, oda repül,
Megcsókolja ajkunk,
Mézes csókja szilaj kedvvé
Változik át rajtunk.

Arany bogár, fényes bogár,
Táncos kedvű, de csapodár,
Mégis eljön ebéd után
Ide hozzánk táncba,
Atfogja a derekadat,
Hej, de vigan járja!

Ha kifáradsz, sose busulj,
A pázsitra vigan borulj,
Pázsit ágyon édes álom
Mennyországba ringat,
Édes álom arcainknak
Halvány piros szint ad.

Az én szivem tündérország,
Benne lakik a boldogság.
A kapuja arany kapu,
Mindig ki van tárva,
Jöjj szivembe könnyes arcú,
Elhagyatott árva!

Dobai István.

Szám: 2317/1930.
E. K. T.

Meghivó.

A Magyar Unitárius Egyház Főtanácsának folyó évi december hó 14-én d. e. 9 órakor kezdődő és folytatólag Kolozsvárt a szokott helyen tartandó

évi rendes ülésére.

Az E. K. T. 1930 november 28-án tartott üléséből.

Dr. Boros György, püspök. *Dr. Mikó Lőrinc,* egyházi titkár.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Egyházi Főtanács megalakulása.
3. Jelentés az egyházkörök és egyházközségek részéről választott uj főtanácsi tagokról és egyházi tanácsosok lemondásáról.
4. Uj főtanácsi tagok eskütétele.
5. A tárgysorozat megállapitása.
6. Dr. György Zsigmond egyházköri f. ü. gondnokká választása.
7. Barabás András egyházköri f. ü. gondnok lemondása.
8. Bizottságok kiküldése.
9. Jelentés az egyházi államsegély csökkentéséről, és ezzel kapcsolatos intézkedések.
10. Főgimnáziumaink átszervezése.
11. Évi jelentések: a) a püspök, b) az E. K. Tanács, c) jószágfelügyelőség, d) a nyugdijbizottság részéről.
12. Alapitványok. Nagy Balázs, Hajdu Elek hagyománya bejelentése.
13. Jelentések: a) pénztárvizsgálatról, b) egyházkörök E. K. Tanácsi deputátusai kijelöléséről, c) egyházköri választásokról, d) főtanácsi bizottság 1929 évi jelentésére, e) tanári állásokról, f) egyetemes egyházi adózásról és egyházi adó kirovás elleni felebbezésekről, g) pénztár és számvevőség átszervezése tárgyában.
14. Belsőemberek választásáról szóló törvény és nyugdijszabályzat egyeztetése az özvegyeket illetően.
15. Fegyelmi törvény módositása és Főtanácsi Fegyelmi Biróságba 2 tag delegálása.
16. Nyugdijszabályzat módositására vonatkozó inditványok.
17. Inditvány a sóspataki ingatlanok eladására.
18. Választások: egyházi tanácsosi, E. K. Tanácsi, nyugdijbizottsági, nevelésügyi, missziói, pénzügyi, jogügyi és kodifikáló bizottsági, II. foku közigazgatási birósági, egyh. és főtanácsi fegyelmi

birósági tagságokra, jószágfelügyelőségi elnökségre, székelykereszturi főgimnázium 3-ik f. ü. gondnoki állásra.

19. Tanügyi jelentések: a) theológiai akadémiáról, b) a kolozsvári kollégiumról, c) a székelykereszturi főgimnáziumról, d) a kolozsvári és székelykereszturi főgimnáziumokban tartott baccalaureátusi vizsgálatról, e) az elemi népiskolákról, f) a nem unitárius középiskolákban tanult unitárius növendékek hitoktatásáról, g) a nyári vasárnapi tanitásról, h) a hadiárvákról, i) a leányotthonról, j) a más intézetbe járó kollégiumi bennlakó tanulókról, k) szórványokról, l) gyermekistentiszteletekről.

20. Számadások.

21. Összesitett vagyonmérleg 1929-ről.

22. Költségvetések.

23. Segesvár egyházközségnek a felsőfehéri egyházkörhöz csatolása.

24. Miklósvár szórvány leányegyházközséggé alakulása.

25. Segélyalapok felhasználása.

26. Az országos alkotmánytörvény módositására vonatkozó javaslat.

27. Inditványok.

28. Felebbezések.

29. A jövő évi Főtanács idejének megállapitása.

Egyházi tanácsos afiait felkérjük, hogy amennyiben a főtanácsi ülésen való megjelenésben akadályozva lennének, azt december 13-ig az elnökségnek sziveskedjenek irásban bejelenteni, mert a 4/1928. sz. főtanácsi határozat szerint csak irásbeli igazolás fogadható el. Akik megválasztásuktól számitva 2 év alatt indokolatlanul a szabályszerü eskü letevésére nem jelentkeztek, ugy tekintetnek, mint akik választásukat nem fogadták el (102/1906. Ftjkv.) Az a tag, aki 3 éven át egyszer sem jelent meg a főtanácsi ülésen és elmaradását nem igazolta, az egyházi tanácsosságról lemondottnak tekintendő. (38/1923. Ftjkv.)

Minthogy az egyházi tanácsosok részére kedvezményes vasuti utazásra jogositó igazolványokat a C. F. R. vezérigazgatóságától kértünk és megkapását reméljük, a megváltott jegyet mindenki tartsa meg, hogy a kedvezményes igazolvánnyal együtt a visszautazásnál felhasználhassa.

Azok az egyházi tanácsosok, akik december 14-én a közös étkezésen részt venni óhajtanak, továbbá, akik elszállásolásra igényt tartanak, sziveskedjenek ezt az E. K. Tanácsi irodába azonnal bejelenteni. (Cluj, C. P. 63, Calea Victoriei 12.)

A Főtanács ülésével kapcsolatban a következő nyilvános összejövetelek és ünnepségek lesznek:

December 13-án d. e. $^1/_2$9 órakor az Unitárius Lelkészkör közgyülése.

December 13-án d. u. 1/23 órakor az Unitárius Irodalmi Társaság közgyülése.

December 13-án d. u. 4 órakor a Dávid Ferenc Egylet közgyülése.

December 13-án este 8-kor a templomban orgonahangverseny.

Tudomásul. A Főtanács tagjait az elnökség 13-án, szombaton d. u. 5 órára értekezletre kéri.

Tekintettel az egyházunk életében igen nagyfontosságu tárgyakra, kérjük a képviselők és tanácsosok teljes számu megjelenését.

A kis harang.

Megszólalt már a kis harang:
„Giling-galang, giling-galang:
Jó gyermekek ébredjetek,
Iskolába siessetek".

Délben is szól a kis harang:
„Giling-galang, giling-galang.
Jó gyermekeknek lesz ebéd,
Dicsérjétek Isten nevét".

Este igy szól a kis harang:
„Giling-galang, giling-galang.
Jó gyermekek köszönjetek
Jó éjszakát mindenkinek".

Buzaháza, 1930. **Szentmártoni Bálint.**

Téli gondolatok.

Irta: *Gál Lajosné.*

Bolyongok a zuzmarától ékes kertben s lelkem nagy lendülettel emelkedik a Mindenható Atyához, ki láthatatlan és mégis mindenütt látható. Mert nem az ő csodás műve ez a felséges téli táj? Nem ő öltöztette-é ilyen bübájos ruhába a telet, hogy ezzel vigasztalja meg az embereket, annak hidegéért, szenvedéséért?

Elkáprázik az ember szeme bármerre néz! Pár nap előtt még őszi szomorusággal zörögtek az akácfákon a tavalyi magházak, ma roskadásig vannak rakva hófehér virágokkal. Hol van olyan emberkéz, mely ezt a bűvészetet utánozhatná? A száraz kórók, melyek elmúlásról susogtak bánatos mesét, melyeknek látása szomoruságot lopott lelkünkbe, ma szeszélyes alaku hóvirágokkal dicsekedve bólogatnak jobbra-balra. Ha a fenyőket nézem, nem tudok számot adni magamnak arról, hogy akkor szebbek-é, ha zöld szinben pompáznak, vagy most, ebben az ezüstös mezben?

Ha lábunk alá nézünk és a ragadós őszi sár helyett a tiszta hóban gázolunk, mely ugy ragyog a napfényben, mintha pazar kéz gyémántszilánkkal hintette volna be, uj gyönyörüség tölt el.

Miért hasonlitják mégis annyian szemfedőhöz a hótakarót? A föld nem hal meg télen, csak pihen, alszik. Csak más ruhába öltözik, erre az aktusra, mint az alváshoz készülő ember.

A télnek is meg vannak az örömei épp ugy, mint más évszakoknak, de a gyönyörü képnek vannak sötét hátterei is. A fázók és éhezők! Ők csak szomorusággal szemlélhetik a zuzmarát, a jégcsapot és befagyott ablakot.

De az ők nyomoruságában ad Isten felséges alkalmat a boldogabbaknak, a bőségben élőknek arra, hogy segitsenek azokon, akik reászorultak. Hogy gazdagitsák lelköket is egy jótett emlékével.

Mert a természet rendjét Isten nem változtathatja meg egyesekért, a tavasz, nyár, ősz és tél az egész emberiségért adódott!

Mindenik évszaknak megvan a maga rendeltetése, mint ahogy megvan mindennek ezen a földön, sőt az égen is.

Azért a sok csodás szépségért, melyet Isten a természetben nyujt nekünk, mondhatatlan hála kell eltöltse szivünket. Ezerszeres hála azért, hogy látó szemmel élvezhetjük azt a sok szépséget.

A tavasz virágzó fái, a nyár hullámzó buzatáblái, az ősz gyümölcstől roskadó fája s a tél zuzmarája, mely csodás tündérkertté tudja varázsolni a lombjavesztett természetet, mind-mind Isten kimondhatatlan nagyságát hirdeti, mely előtt kicsinységünk tudatában hajoljunk meg és imádkozzunk!

„Szivemet hozzád emelem"

Női imakönyv, szerkesztőségünknél megrendelhető: fehér kötés 200 L., bőrkötés 200 L., egyszerübb bőrsarokkal 100., 80. és 60 Leu.

Ki a jó unitárius? Az, aki mindig épiteni, javitni, haladni, rendetcsinálni, békitni, szeretni és gyülölséget szüntetni akar. Az, aki szereti a templomot, tiszteli a papot, becsüli a tanitót és mindig szeretne valami jót tenni embertársaiért, egyházáért. Az, aki jó magyar, hüséges hazafi, tiszta életü polgár. A jó unitárius szereti és megbecsüli hitrokonát s boldog, ha találkozik vele.

Karácsonyi köszöntő-vers.

Emlékezetből betanitotta *Marosi Dénes* unokájának, *Marosi Ilona* II. el. oszt tanulónak. Datk, 1929 december 25.

I.

Ma nagy öröm nékünk az égből adaték,
Mert az angyaloktól ékes szó hallaték.
De az öröm aztán, csakhamar változék,
Mert király Krisztusnak futnia kelleték.

II.

Nagy véromlás azért Bethlehem városban,
Esett Judeának ő tartományában,
Mert Hérodes király gyermek halálában
Forgódván, más királyt hallván országában.

III.

Haragjában minden apró gyermekeket
Levágata holtig kétesztendősöket.
Itt láttatok volna sok keserveseket,
Kik jaj-szóval nézték ők szerelmesöket.

IV.

De a keserüség Krisztus életével
Eltörlött s mivel maradtak békével,
Nem árthatott nekik kegyetlenségével
Az álnok Herodes nagy dühösségével.

V.

Légyen áldott azért az egeknek Ura,
Ki kegyelmeteket e szent ünnepnapra
Békével virrasztá, karácsony napjára,
Krisztus születésének e szent órájára.

VI.

Ezt annak okáért Krisztusnak szenteljük,
Istent mint jóltevő Atyánkat tiszteljük.
Ő társaságában életünket éljük.
Vallást tenni róla soha ne szégyeljük.

VII.

Kivánom, az Isten ennek utána is,
Vigyázzon reátok, miképpen eddig is,
Minden részét ennek eltöltenetek is,
Engedje s léptessen az uj esztendőre is.

Lemásolta: *Szén Sándor* III. el. oszt. tanuló.

E vers eredeti szerzője Marosi Zsigmond, datki énekvezér-tanitó 1828—1850-ig.

A szárnyas ima.

„A templom az Isten háza, Hol az ének szárnyain szállt Lelkünk föl a mennyországba; Ahol együtt imádkoztunk: szüle, testvér, rokon; Hallgattuk a pap beszédét S hit ragyogott az arcokon.“

Csak most volt, hogy az idézett szép verset tanultuk, vagy az iskolás gyermekeink ajkairól hallgattuk. S bár a sors az ajkakat elnémitotta; de az igazságnak nem szabad meghalnia. Pósa Lajos bácsi Istentől sugallt szavai ma is igazak, éltetnek és lelkesítenek. „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem az Istennek igéjével is.“

Az ének szárnyain száll lelkünk föl a mennyországba; tehát az ének a szárnyas ima, melyet a vágyódó lélek küld a végtelenségbe az örök összhang keresésére. Minthogy pedig minden buzgó ima a szív teljességéből fakad — így az ének is. Imája pedig csak a jónak van; azért „ahol dal zeng, bátran telepedj meg; gonosz emberek nem énekelnek.“

Az őseink, — a régi magyarok, — midőn Hadúrnak, vagy a magyarok Istenének áldoztak a Táltosok, illetve papjaik által, mely abból állott, hogy egy szép fehér mén nemesebb részeit: szívét, tüdejét, máját és veséit máglyán (farakás) elégették: a hálaáldozatot a szűz leányok énekelve körültáncolták, a hegedüsök és kürtösök körülállva kisérték zenével s ezek körül állott a hallgatóság vagy néző közönség.

A magyar nép mindig szerette a zenét és éneket. A költő szavaival élve: „A hegedü száraz fája, Magyar ember mulat nála. Úgy megdanol, táncol, vígad, Hogy a szíve majd megszakad. A hegedü száraz fája, Oly szomorú a nótája. Úgy meg sír-rí, úgy kesereg, Talán a könnye is pereg.“ — Pereg bizony; hogy miért, csak ő tudja?!

A zene és ének minden igazi vallásnak igen lényeges része. Az én hiveim mindig azt mondották: „kántor úr! ha az orgona nem szól és a kántor úr nem énekel, nem is megyünk a templomba“. Az én időmben nem is volt soha üres a templom. Tehát igaz az: az ének a szárnyas ima, hol az ének szárnyain száll lelkünk föl a mennyországba.

Az ének közös táborba hozza a rokon lelkeket, szelíditi az erkölcsöket s neveli az együvé tartozandóságot. „Az ének és a zene hatalma mindenütt nyilvánulhat, de főkép az ifjúnál, kinek szíve hárfa, melyen a vallásos emotio a leghatásosabb dallamokat játszhatja. Egyrészt az egyházi énekből kerül ki az élet Chorussa, azaz a testvériség békéje, a különböző osztályok barátságos érzülete és a nemzeti nagy

család szolidaritása.“ (Felméri Lajos.) Ezen igazságot mutatja az a sok jól szervezett énekkar vagy dalárda, amelyek vallás- és osztálykülönbség nélkül oly szépen működnek ország- és világszerte.

Jön a karácsony, — a születés ünnepe. Életemben a legmagasztosabb érzést bennem mindig az édesanya képe keltette karján az ő gyermekével. Isten után a legmagasztosabb tisztelettel és hálával az édesanyák iránt kell viseltessék az emberiség. Erre int Pósa bácsi is az „Édesanyánk“ című versében, midőn így szól: „Amikor a szívünk Megtelik jósággal, A szemünk könyüvel, Lelkünk imádsággal; Mikor egy-egy nemes Tettet viszünk végbe: Csókoljuk meg édesanyánk Lábanyomát érte.“

Megható az angyalok karácsonyi éneke: „Dicsőség a mennyben Istennek, e földön békesség és az emberekhez jóakarat.“

Megható a bethlemes vagy kántáló gyermekek éneke is: „Mennyből az angyal lejött hozzátok.“ Vagy: „Jaj beh pompás fa, A karácsonyfa, Nincs árnyéka, Csak játéka, Jaj beh pompás fa.“ „Minden ága ég, Gyönyörüen ég, Kis Jézuska vigyáz rája, El ne aludjék.“

Megható, mikor az édesanya imádkozni tanítja kis gyermekét: „Kis kacsóid összetéve szépen, Imádkozzál édes gyermekem!“

Megható az édesanya éneke kis gyermekére, melyet az ártatlan csöppség folyton figyel, után énekel, vagy hallatára felvídul, elkomolyodik vagy elalszik.

Megható a templomi gyülekezet búzgó éneklése, ahol a férfiak és nők, öregek és ifjak, jóbarátok és ellenségek szárnyas imája mind egy összhangba vegyül és az ének szárnyain száll lelkük föl a mennyországba. Az emberi lélekre és szívre semmi nagyobb hatással nem bír, mint az ének. Éppen azért nagyon fontos, hogy betartsák a szép éneklés szabályait, nevezetesen: ha mindenki csak oly erős hangon énekel, mint ahogy a rendje hozza magával; ha hallgat másokra, az orgonára; igyekszik hangját egybe olvasztani a gyülekezet hangjával: kezdés és végzés, gyorsaság és lassuságra nézve. Szép az éneklés, ha nem csak egy-kettő énekel, hanem az egész gyülekezet.

Istenfélő hívek! „Szóla Isten réges régen, Hét nap vagyon minden hétben. Hatot nektek által adok, Hogy serényen dolgozzatok. De vasárnap az én napom, Imádkoztok, meghallgatom.“

Járjuk híven a templomot, mert az ének szárnyain száll lelkünk föl a mennyországba. S ha van Isten mennyországban, bizonyosan meghallgatja.

Kozma Miklós, öreg kántor.

NŐK VILÁGA.

Az amerikai unitárius nők szövetségének 50 éves jubileuma.

Az amerikai unitárius nők szövetsége az idén ünnepelte fennállásának 50-ik évfordulóját.

Az idén is, mint minden évben, májusban volt nagy évi összejövetelük, melynek egyik napját egészen az alapitók emlékének szentelték.

Az 5 évtizedes jubileum méltó megünneplésére ugy készültek, hogy már tavalyi gyülésükön elhatározták, hogy a szövetség meglévő alaptőkéjét nagy összeggel fogják gyarapitani és az elmult esztendő e gyüjtés jegyében folyt le.

A gyüjtő bizottság büszke megelégedéssel állapitotta meg, hogy sikerült 100.000 Dollárt összehozni, mégpedig ugy, hogy az egyetemes nőszövetség minden egyes tagozata kivétel nélkül hozzájárult. Ezen összeg, mint az alapitók emlékére tett alapitvány egy egyetemes női célt fog szolgálni.

Az amerikai unitárius nők évről-évre kiadott évkönyvei bámulatosan megszervezett, őszinte lelkesedéssel, hitbúzgó odaadással végzett munkáról tesznek tanuságot. A kép, melyet tevékenységükről az idei évkönyvből nyerünk, minden eddig elért eredményt felülmul, mert ez a füzet mintegy visszatekintést ad az elmult 50 esztendőről.

Az első 10 esztendőben csak mint az Unitárius Társaság kisegitő egylete müködött a nők szövetkezése, de 1890-ben már mint önálló szövetséget látjuk 90 tagozatban megszervezkedve, 3.877 taggal és évi gyüjtésük 15.500 Dollárt tett ki. Érdekes áttekinteni a 40 évről feltüntetett növekvő számoszlopokat, melyek az idei 390 tagozat 23.323 tagjával és 328.604 Dollár gyüjtési eredménnyel, végződnek.

Az ünnepi szónokok többször hangoztatták, hogy milyen merész vállalkozás volt az 50 év előtti unitárius nőktől egyletet alapitani. Akkor még unitárius papok is voltak azok között, kik nem tartották illőnek asszonyok szervezkedését.

A kezdet szerény volt, de kezdet óta lélekben gazdag volt a nők szövetsége és ha takarékoskodnia is kellett minden centtel, mégis mindig nagylelküen adakozhatott. Az első alapitók nem gondolták, hogy az általuk elültetett magvakból milyen bőségesen arat-

nak utódaik. Az elnöknő szavai szerint az egyetemes nőszövetség életadó viznek folyama, tagozatai megannyi mellékfolyó, melyeknek megduzzadt árja mind több és több földet tesz termékennyé.

Mrs. Thomas G. Rees mult évben választott elnöknő az esztendő folyamán 14 állam nőszövetségeit látogatta meg. Utazásainak eredményeképpen örömmel állapitja meg, hogy az unitárius nők célkitüzései az Egyesült-Államok és Kanada egész területén mindenütt ugyanazok és éppen ezért parancsoló szükségesség az együttmüködés és összetartozás még fokozottabb megvalósitása. Méltatja a tagozatok adakozását, idézve egy filozófus szavait, ki csak azt vélte igazán megtartottnak, amit odaadott! A nagy alapitványra nézve pedig kijelenti, hogy annak elsősorban nem maga a pénz ad értéket, hanem az a szoros lelki kapcsolat, melyet az előteremtésére való közös törekvés létrehozott.

Hogy fogalmunk legyen az amerikai asszonyok munkájáról, szükséges tudnunk, hogy az egyetemes szövetség központi szervénél 19 állandó bizottság müködik, 4 szakosztályba csoportositva. Az administrativ szakosztályba tartoznak a pénzügyi, nyomdai, utazási, könyvtári stb. bizottságok. Második a misszió munkák szakosztálya. Itt különösen fontos a postai misszió, mely már 50 év óta fennáll s melynek munkásságából okulnunk kellene, ha helyesen óhajtjuk megoldani a szorványok kérdését. Ide tartozik az internationalis bizottság is, mely 15 ország liberalis nőivel tart fenn összeköttetést. Kedves elnöknőjét, Mrs St. John-t jól ismerjük, hiszen már négyszer is járt Erdélyben és az ő kitartóan lelkes vezetése alatt álló bizottság áldásos müködéséről mindnyájan tudunk, különösen Leányotthonunk növendékei kell hálásak legyenek érte.

A felebaráti szolgálat szakosztályába tartozik a szociális munkakör: anya- és gyermekvédelem, aggok és elhagyottak gyámolitása, — továbbá az ifjuság megszervezése, baráti levelezések közvetitése.

Végül a pedagogiai szakosztály bizottságai a vallásos nevelés ügyét szolgálják.

A titkár a mult évi müködésről páratlanul szép jelentést olvasott fel; beszámolt arról, hogy az év folyamán 8 uj tagozat létesült, a központnak 3721 látogatója volt, — a szövetség utazó titkárnője, ki pap, mintegy 20·000 mérföldet beutazva 93 tagozatot látogatott meg, 103 előadást és 17 istentiszteletet tartva, a postai misszió 194.000 kinyomtatott prédikációt küldött szét. A felebaráti bizottság listáján már 774 név szerepel nagy részben fiatal leányok, 25 országból, kik buzgón leveleznek.

Az évkönyvben minden bizottság vezetője irásban számol be a végzett munkáról. Egyik jelentés lelkesebben van megirva, mint a másik, — mi mindegyikből sokat tanulhatnánk. Különösen megkapó a szociális szolgálatról irott jelentés, mely felteszi a kérdést, hogy vajjon lépést tudnak-e tartani a szociális munka terén a haladó és fejlődő idővel?

„Feleljen erre minden egyes tag, minden tagozat, mit tettek azon célból, hogy balsorsban sinylő, szenvedő embertársaink élete jobbra forduljon? Pénz nem felelet, csak igaz hitből származó cselekedet számít!“

Amerika fogalma olyan sok ember előtt a pénz abszolut hatalmát jelenti, de ezen évkönyvet lapozva örömmel állapithatjuk meg, hogy a Dollár hazájában élő hitrokonaink, kétszer is hangsulyozzák a pénz kérdésének lényegtelen voltát, — ellenben minden oldalon a hitben gazdag élet lelkesen buzgó munkásságát hirdetik.

A jubileum egyik legnagyobb hatást elért szónoknője az 50 évről, mint „veszedelmes korról“ beszélt. 50 év előtt az emberek szerettek szép csendesen és nyugodtan élni, mai rohanó életünk azonban olyan, hogy élményekben gazdag létre vágyva, mintegy szeretjük farkasszemet nézni a veszedelmekkel. De ez jól van igy, mert emberi természetünk örök törvénye, hogy jobbra törjünk. Az unitárius hit veszedelmes hit, mert nem fogadja el azt a tételt, hogy a hogy kezdetben volt, ugy van ma és ugy lesz mindörökké, mi azt hisszük, hogy a mi kezdetben volt, az már nincsen ugy ma és igazán másképpen lesz holnap, és lássunk hozzá, hogy igazán ugy legyen, Amen“.

„Midőn 50 éves multunkhoz gratulálunk magunknak, a jövőbe kell tekintenünk. Utánnunk jön egy ifju asszonysereg s mi, bár szinte szeretnők, hogy levegyék vállainkról a munka terhét, mégis szinte visszarettenünk a gondolattól, hogy ők álljanak a helyünkbe, mert ugy látjuk, hogy ők uj utakon keresik az igazságot. *Pedig igy van jól,* nekünk örvendenünk kell azon, ha ők uj szempontból küzdenek az ügyért, nem szabad makacsságunkkal utjokba állani, — mert akkor ők egyházunkon kivül fogják keresni a maguk elé tüzött cél kivivását. Mi csak a fegyvert adhatjuk kezükbe, de az ifjuság önállóan kell megküzdje az életharcát“.

Egy idős unitárius asszony ezen bölcs szavaiból megértjük, hogy az amerikai nőszövetség fejlődése miért volt olyan szép 50 éven át és hogyan van biztositva a jövőre nézve. A társadalmi életben, akár a családban, folyton áll a generatiok harca és csak azon társadalom élet- és fejlődésképes, a hol az öregek elismerik a fiatalok jobbra törekvő vágyának örök igazságát.

* * *

Az amerikai unitárius nők azon összejöveteléről, a hol az 1878-iki Saratogában tartott nemzeti conferencia alkalmából elhatározták, hogy külön megszervezkednek. azt mesélik, hogy a lelkesedés legfőbb pillanatában villanyos szikrák szöktek egyik asszonytól a másikig. Ezek a szikrák azóta soha ki nem aludtak, hanem lobogó lánggá lettek, 50 esztendő világitó szövétnekévé.

Élvezettel és csodálattal tanulmányozva amerikai nőtestvéreink bámulatos munkáját, felébred lelkünkben az óhaj, vajha ma, midőn rádióhullámok szempillantás alatt körülfutják földtekénket, e diadal-

masan égő szövétnekből egy-egy gyujtó szikra átröppenne hozzánk, hogy az ő lelkesedésükhöz hasonlóvá tegye a mi buzgalmunk lángját, most midőn legfőbb törekvésünk nőszövetségünk egyetemes igazi megszervezése. K. E. E.

Hozzászólás.

Nehány gondolatot szeretnék felvetni itt, amelyek a mai idők sulyos gondjai között is ragyogó, meleg karácsonyt varázsolhatnának körünkbe. Mindenek előtt arról szeretnék pár szót szólani, amit nálunk némelyek pietizmusnak, miszticizmusnak, elmaradottságnak stb. szoktak nevezgetni, s mint ilyent a mi unitárizmusunkhoz méltatlannak tartanak. Ez a karácsony romantikája. Emlékszem, még fiatal theológus voltam, amikor valamelyik lelkészünk — én bizony már nem emlékezem rá, hogy melyik — azzal a kéréssel fordult néhai jó Ferencz József püspök urunkhoz, hogy a karácsonyfát, angyaljárást, betlehemezést, s az efféle „majmoskodásokat" tiltsa el egyházunkban, mert azok a modern idők szellemével nem férnek össze. Néhai jó püspök urunk azt kérdezte tőle: „Mondja, fiam, maga nem állit karácsonyfát a maga gyermekeinek, s nem örvend, ha azok szép betlehemes énekekkel örvendeztetik meg?" „Nem én — felelte tulbuzgó hévvel az inditványt tevő — én egyenesen megtiltottam otthon az ilyen szamárságokat." „Na, barátom, — felelte szomoruan a püspök ur — akkor sajnálom is én nagyon azokat a szegény gyerekeket."

Ez a kis eset, amely eltekintve attól, hogy tárgyunkra nézve frappáns illusztráció erejével hat, egyuttal néhai püspök urunk nyugodt, elmélyült bölcsességének egyik gyémántdarabja, s példaadás a mi számunkra is. Vitatkozni azzal, aki jobban szereti a napilapot, mint az irodalmat, az üzleti tudósitásokat, mint a költészetet, a kiabálást, mint az éneket — ugysem lehet. Mindössze sajnálni lehet őket, s példaadással rávezetni az élet költészetének és szépségeinek kultuszára. Ép ugy nem lehet vitatkozni azzal sem, aki a karácsonyban csak egy történelmi évfordulót lát, melyet Jézus születésének emlékére megülünk. A magam részéről azonban mellette lennék minden olyan kedves romantikának, jelképes játéknak és ünnepi hangulatnak, amely a karácsonyt költőiebbé, melegebbé és szinesebbé teszi. Ugyanezt a célt szolgálják amerikai unitárius testvéreinknél az u. n. „pageant"-ek, szimbolikus vallásos szinjátékok és körmenetek, amelyeket főleg karácsonykor és nagypénteken, de husvét és pünkösdkor is magukban a templomokban szoktak megrendezni. Angol unitárius testvéreink is valami hasonlót müvelnek, amikor a legtöbb egyházközségben megalakitott u. n. „dramatic club", szinjátszó egyesület előadásában a középkori „misztériumok"-ra emlékeztető darabokat játszanak el.

Ugyszintén nagyon gyakori a „candlelight service", gyertyafény

mellett rendezett istentisztelet, valamint karácsonykor a „Christmas Carols“, ősrégi betlehemes-énekek eléneklése, még pedig nemcsak a templomban, hanem a városok főterein, kivilágitott erkélyein stb. is.

A legszebb azonban a „friendly letter“, baráti levél misszió intézménye, amely karácsony táján felkeresi az egyedül, vagy nagy szegénységben, gyászban, lelkinyomoruságban élő hittestvéreket egy-egy baráti, együttérző, fölviditó levéllel. Ugyanez a baráti levél misszió ujabban kinőtte magát ténylegesen segitő intézménnyé is. Fölbiztatja a szegény gyerekeket, hogy irjanak igy, karácsony előtt egy-egy levelet a Santa Claus-hoz, a Mikuláshoz, Jézuskához, angyalkához, ki akinek akar, s abban szépen mondják el, hogy mit szeretnének karácsonyra kérni. Ezeket a felbélyegzetlen leveleket, már csak az elégtelen cimzés miatt is, a posta nem kézbesiti ki, hanem meggyüjti, s a különböző jótékonysági nőegyleteknek adja át elintézés végett. A nőegyletek aztán kiadják azokat tehetősebb tagjaiknak, akik a levélkéket megválaszolják, ha a kérések kicsiségek, ugy azokat a Jézuska nevében teljesitik is, ha pedig a kérések igen nagyok, azt is szépen megmagyarázzák a levélkére adott válaszukban. Képzeljük el csak a kisfiu, vagy leány örömét, amikor levelet kap — a Jézuskától! Igaz, ez már szinte több is, mint csak egyszerüen „romantika“, de én nem vettem észre, hogy a felnőtt ifju neheztelt volna valaha is azért, hogy kiskorában igy „becsapták“.

Ha a fentiekhez hozzávesszük még a sok karácsonyi bélyeget, szines levelezőlapot, köszöntő kártyát stb. — akkor látni fogjuk, hogy a karácsony romantikáját elősegiteni egyáltalában nem „majmoskodás“, nem pietizmus és nem elitélendő barbárság, amely a mi visszamaradottságunkra vallana, hanem igenis megnyilatkozása annak a szeretetre vágyó emberi léleknek, mely a kereszténységben a szeretet vallását látja.

Egy kis szeretettel és jóakarattal nálunk is meg lehetne édesiteni a mostoha idők keserüségét annyi hittestvérünk lelkében. Sz. I. S.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Készv.-Társ.
CLUJ, Piaţa Unirii (Mátyás király-tér) 7. sz.
Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, M.-Vásárhely, Nagyváradon és Temesváron.
Saját tőkéi 143 millió lej
Affiliált intézetei: Tordaaranyosmegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérmegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. N.-Enyed. Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászrégeni Takarék és Hitel Rt. Szászrégenben, Népbank Rt. Bánffyhunyadon, Szamosujvári Hitelbank Rt. Szamosujváron.
Betéteket elfogad. Betéteket elfogad
Minden banküglyetet legelőnyösebben végez.
Engedélyezett devizaosztály. — Áruraktárai a vasut mellett.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Boldog és kellemes karácsonyi ünnepeket, valamint újévet kívánunk kedves olvasóinknak és munkatársainknak.

A Dávid Ferenc-Egylet évi rendes *közgyülését* folyó évi *december hó 13-án (szombaton) d. u. 4 órakor* tartja, melyre a tagokat és az érdeklődőket tisztelettel meghivja az elnökség. — Tárgysorozat: Imádkozik: Ürmösi József, püspöki titkár. Elnöki megnyitót tart: Dr. Boros György, püspök, ügyvezető-alelnök. Választások. Titkári jelentés.

Az Unitárius Lelkészkör évi rendes *közgyülését* szintén *december 13-án (szombaton) d. e. $^1/_2$9 órakor* fogja megtartani.

Az Unitárius Irodalmi Társaság folyó hó 13-án (szombaton) d. u. $^1/_2$3 órakor tartja meg évi rendes közgyülését.

Meghivó. Az Unitárius Tanitók Általános Egyesülete a folyó évi E. Főtanács első napja délelőttjén 8 órai kezdettel a kolozsvári unitárius kollégiumban gyülést tart, melyre a tagok (illetve a körök képviseltetés által) meghivatnak. Tárgysorozat: 1. A jóváhagyott alapszabályzat s kapcsolatosan E. K. T. erre vonatkozó 556—1930. sz. határozatának ismertetése. 2. Az általános egyesület folyó évi május 30-án tartott ülése jegyzőkönyvében foglaltakra vonatkozó E. K. T. 1005—1930. sz. határozatának közlése. 3. Inditványok. 4. Tisztikar megválasztása s az egyesületnek alapszabály szerinti megalakulása jövőre vonatkozólag. Kolozsvár, 1930. nov. 27.

Patakfalvi Zsigmond.

Népszámlálás. A lapokból értesülünk, hogy a közel-jövőben Románia egész területén népszámlálás lesz. Ezzel kapcsolatban felhivjuk olvasóink figyelmét egy dologra, amely már eddig is sok félreértésre adott okot. A vallás bediktálásánál mindenki fejezze ki tisztán, s utána irassa be románul, hogy ő „unitarian". Az összeirók t. i. nem igen törődnek az ilyen kis megkülönböztetéssel, s könnyen csak annyit irnak be, hogy „unitar", vagy pláne csak „unit". A régi Románia területén pedig, ahol ezeket a bevallásokat összegezik, nem igen ismerik az unitárius vallást, még létezéséről is alig tudnak, következésképen az ilyen „unit." vallású egyéneket beirják az „egyesült", vagyis görög katholikus vallás hivei közé. Ilyenformán a végső statisztikában, már eddig is sokat veszitettünk, pedig az államsegély kérdésénél rendeseu a hivek számára szoktak hivatkozni. Ügyeljünk azért a vallásunk bediktálásánál!

Orgona hangverseny. Nagyszabású orgona hangversenyt rendez a kolozsvári unitárius egyházközség főtanács előtti szombaton, december 13-án, este 8 órakor a templomban. Az ebben az évben

épitett hatalmas modern orgona teljesitő képességét fogja bemutatni a főtanács tagjainak, valamint az érdeklődőknek Zsizsmann Rezső, ez az európai hirű orgona-művész, ki olaszországi diadalmas koncertturnéjáról csak nemrégiben tért haza. A műsoron szerepel Puksáné, Boros Irén urnő is, akinek nevét és énektudását ma már nem csak mi, unitáriusok ismerjük, hanem egész Erdély műértő közönsége is értékeli. Erre a nagysikerünek igérkező hangversenyre már jó előre felhivjuk mindazoknak a figyelmét, akik a főtanácsra Kolozsvárra jönnek. Belépti dij nincs, a műsor megváltását azonban az orgona alap javára az egyházközség kéri.

Hymen. Major Sándor, komjátszegi lelkészünk és Antonya Anna, Antonya Mihály, szováti lelkész bájos leánya, november 20-án örök hüséget esküdtek egymásnak. A megható ünnepségen, melyre Kolozsvárról, Tordáról, Nagyenyedről, sőt Bordosról is nagy számban gyültek össze a rokonok, Dr. Kiss Elek theológiai tanár adta rá az áldást az ifju párra.

Irodalom.

Pálffi Miklós: Testvérek vagyunk! Elbeszélések. 91 oldal. Füssy Torda, 1930.

Kilencvenegy oldal, mely a romlatlan magyar lélek termőtalajából nőtt ki. Aranyosszék egyszerü fia lelkéből fakadt föl az Isten-adta tehetség e gazdag megnyilvánulása. Nem a nyugati iskola nevelő hatása alatt születtek ezek az elbeszélések, hanem az egyszerü ember jobb után vágyakozó szivének legszebb megnyilatkozásai.

Felsőszentmihályi Pálffi Miklós munkában eldurvult kezei rótták ezen elbeszélések sorait. Elbeszéléseinek alakjai közül egy sem rossz ember. Lelkük mélyén valamennyien a jóság mintaképei, egyésitve magukban magyarságuk legszebb jellemvonásait. Sárdi tiszteletes ur, minden magyar lelkész mintaképéül szolgálhat. Ő az, aki a már már Erdély számára elveszett, összeroncsolt idegzetü tudós tanárt, — az ő egyszerü önzetlen szeretetének atyai gondoskodásával — önnön magának a megtalálásához segiti és igy visszaadja Erdély magyarságának.

A magyarság mai nehéz iskolai kérdésében Czakó Mártont, mint legszebb példát állitja elénk.

„A nép a nemzet fundamentuma. És épen azért a népnek nem szabad elzárkózni a tudás fájától.“ Az iró egy asszony szájába adja e szavakat, hogy a háboruban elfásult szivü férfiakat a családhoz visszaédesgesse és egy csoportba tömöritve a népkultura szolgálatába állitsa.

Előtte ledőlnek a társadalmi válaszfalak. Józan, egyszerü éleslátásával felismeri a mai magyarság gazdasági válságát. „Testvérek vagyunk!“ mondja az ugyan ilyen cimü elbeszélésében Darvasy, az elszegényedett főuri család ivadéka. „A mi számunkra egyetlen ut lehet, mely a testvérszeretethez vezet. Nincs ur és paraszt, hiszen egy a sorsunk, s mi testvérek vagyunk.“

Ezek csak kiragadott jellemzőbb részek a kötetből. Ezeken kivül a többi elbeszélés is egytől-egyig a legkedvesebb szórakoztató és tanitó elbeszélés. Nincsenek bünösei, akik méltán elveszik büntetésüket, hanem elbeszélései végén az emberek önnönmagukra és egymásra találnak, megbocsátanak egymásnak, s tettekben fejezik ki egymás iránti igaz szeretetüket.

Nem pesszimista. A csüggedés nem keritette még hatalmába. Miért is csüggedni? Amely népnek egyszerü napszámosai között ilyen magasan szárnyaló szellemi tehetséggel felruházott egyének vannak, mint Pálffi Miklós, annak a népnek létjogosultsága van.

Magyar testvéreim! Nektek ajánlom e szivből áradó, a szeretet és bizalom édes melegével telt sorokat. Jobb könyvet irtak már ennél, de egyszerübb s őszintébb egy se volt. A stilusa nem oly szép virágos, de hiszen a mezei virág is az ő vadságával, egyszerüségével felülmulja az ápolt virágházi növényeket. Az előszó irója szerint: „Egy csokor ez szines mezei virágokból.“ Szivjuk mindnyájan magunkba édes illatát. **Major Sándor.**

A „Keresztény Magvető“ legujabb füzete „Az evangéliumok nőalakjai“, *Haller* freudenstadti dékántól, *Boros* Jenő lelkész-tanár jó forditásában, a Nők Szövetsége irodájában (Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei (Kossuth Lajos-utca) 8.) kapható 20 leuért. Különösen olyan nők számára, kik igyekeznek gondolkozva olvasni a bibliát, nagyon értékes, szép és hasznos olvasmány.

Alapitói dij 1000 leu, minek ellenében az Unitárius Közlöny ingyen jár!

TANA FERENC

villamossági és müszaki vállalata

Cluj—Kolozsvár

C. Victoriei (Kossuth L.-u.) 2

TELEFON: 210

FOGLALKOZIK: A legujabb tipusu rádiók, rádió-cikkek **helyi és vidéki szerelésével és eladásával.** Az összes villamossági és erőátviteli berendezések szerelésével és cikkeinek eladásával.

Minden földi kincsnél többet ér egy jó könyv!

Az Unitárius Egyház Iratterjesztő Bizottságának Árjegyzéke.

I. Bibliák.

	Ára Leu
Biblia, No. 985. nagy alak, egész bőrkötésben, aranyvágással (29×20 cm.)	800·—
„ No. 925. Kvárt, nagy alak, egész bőrkötésben, aranyvágással	500·—
„ No. 933. nagy alak, egész vászonkötésben (29×20 cm.)	350·—
„ No. 932. nagy alak, fél vászonkötésben (29×20 cm.)	300·—
„ No. 923. Kvárt, „ „ (24×15 cm.)	250·—
„ No. 906. kis alak, egész bőrkötésben, indiai papiron, arany-vágással	150·—
„ No. 917. oktáv alak, fél vászonkötésben (21×14)	140·—
„ No. 911. kis alak, egész vászonkötésben, pirosvágással (17×11 cm.)	120·—
„ No. 909. oktáv alak, fél vászonkötésben, pirosvágással	100·—
„ No. 908. oktáv alak, fél vászonkötésben, fehérvágással	90·—
Újtestamentum, No. 952. fél vászonkötésben	20·—
Újtestamentum és zsoltárok, No. 954. fél vászonkötésben	25·—
Zsoltárok könyve, No. 981.	5·—
Evangéliumok, No. 985. füzetenként	5·—

II. Szószéki dolgozatok.

a) Imák és imakönyvek:

Dr. Boros György: Szivemet Hozzád emelem, (kötés szerint különböző ár).

Szentábrahámi-Csifó: Ima könyv, 60 Leutól felfelé.

Többen: Imádságok katonák és hozzátartozóik részére. Kvár. 1917. 16 rét, 75 old. — 10.—

A legjobb ajándék egy könyv!

Ára Leu

Vári Albert: Imádságos könyv, 1925. 16 rét, 224 oldal --- --- --- 45.—, 60.—, 85.—, 150.—, 200·—

b) Beszédek:

Dr. Boros György: A szószék jövője. Bölön. 1895. 8 r., 13 o. 3·—
— Az unitárius vallás fő elvei. 8. r., 16 old. Kvár, 1889. 3·—
Bölöny Vilmos: Profétáljatok. --- --- --- --- --- --- 100·—
Channing E. Vilmos: A tökéletes élet. (Forditották az unitárius tanárok) Kvár, 1881. 8 r. 176 old. --- --- 25·—
Csifó Salamon: Szolgálat az Úr előtt. --- --- --- --- 50 —
Gálfi Lőrinc: A nagy várakozás. Kvár, 1924. 8 r., 9 old. 5·—
Győrfi István: Az ember. Kvár, 8 r., 79 old. --- --- --- 30·—
Szent-Iványi Sándor: Jézus emberarca. 1929. 16 r., 147 old. 100·—
Többen: Pályadijjal jutalmazott unitárius egyházi beszédek, (kiadta: Gálfi Lőrinc) Kvár, 1916. 8 r., 118 old. kötve --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 60·—

c) Imák és beszédek:

Gyöngyösi István: Augusztinovics Pál emléke. Nagyszeben, 1837. 8 r., 55 oid. --- --- --- --- --- --- 10·—
Többen: Az unitáriusok háromszázados zsinati ünnepélyének emléke. Torda, 1868. Ima és beszédek, 8 r. 111 old. --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 30·—
— Brassai Sámuel koporsója mellett. Ima és beszédek. Kvár, 1897. 4 r., 16 old. --- --- --- --- --- --- 5·—
— Dávid Ferencz, halálának háromszázados évfordulati emlék-ünnepélye. Székelykeresztur, 1879. 8 r., 86 o. 15·—
— Egyházi Imák és beszédek. Torda, 1861. 8 r., 74 o. 20·—
— Imák és beszédek. Toroczkó, 1891. 8 r., 61 old. --- 15·—
— Ima és beszéd Ulár Pál koporsójánál. 1903. 8 r., 9 o. 3·—
— Imák, beszédek és üdvözletek. Kvár és Déva, 1910. 8 rét, 129 old. --- --- --- --- --- --- --- --- 20·—
Vári Albert: Keressétek először Istennek országát. Székelyudvarhely, 1927. 8 r., 142 old. --- --- --- --- 100·—

d) Ágendák:

Ütő Lajos: Bölcső mellett, (keresztelési beszédek) --- --- 50·—
— Megnyilatkozásunk helye, (urvacsorai beszédek) --- 50·—
— Myrtusok között, (esketési beszédek). Székelykeresztur, 1927. 8 r., 74 old. --- --- --- --- 50·—

III. Theológia, filozófia és neveléstudomány.

Benczédi Pál: A vallás-tanitás története. Kvár, 1915. 8 r., 74 old. --- --- --- --- --- --- --- --- --- 30·—
Dr. Bognár Cecil: Logika. Komárom, 1922. 8 r., 165 old. 190·—
Dr. Borbély István: A keresztény hit története. I. rész. (Az őskereszténység) Kolozsvár, 1929. 4 r., 176 old. 100·—

	Ára Leu
Dr. Borbély István: A Magyar Unitárius Egyház hitelvei a XVI. században. Kolozsvár, 1914. 8 r., 83 old.	40·—
Dr. Borbély István: Hittan. Teologiai akadémiai előadások jegyzete. Kvár, 1930. 8 r., 120 old.	90·—
Dr. Borbély István: Unitárius egyházszertartástan I. rész. Kolozsvár, 1930. 4 r., 370 old.	210·—
Dr. Boros György: A modern bibliamagyarázat követelései a lelkésztől. Székelykeresztur, 1906. 8 r., 19 old.	5·—
Dr. Boros György: A szociálizmus és teendőink a magyar társadalomban. Székelyudvarhely, 1906. 8 r., 12 old.	3·—
Dr. Boros György: A világbéke. Kvár, 1912. 8 r., 23 old.	3·—
„ „ „ Az iskola és a vallás. Kolozsvár, 1881. 8 r., 20 old.	3·—
Dr. Boros György: Az unitárius lelkész szerepe és helyzete Magyarországon. Sepsiszentgyörgy. 8 r., 12 old.	2·—
Dr. Brassai Sámuel: A módszerről. Kvár, 1893. 8 r., 188 old.	80·—
„ „ „ Nézetek a vallás eszméjéről.	30·—
Brook—Józan: A kereszténység és a szociális munka. Kolozsvár, 1906. 8 r., 16 old.	5·—
Carpenter—Józan: Jézus az evangéliumban és a történelemben. Kolozsvár, 1904. 8 r., 25 old.	5·—
Carpenter—Dr. Kiss: A kereszténység helye a világ vallásai között. Székelykeresztur, 1923. 8 r, 70 oldal	50·—
Carpenter—Dr. Kiss: Buddhizmus és kereszténység. Kvár, 1925. 8 r., 167 old.	100·—
Casson—Ferencz: A szabadelvü hit öt elve. 8 r., 7 oldal	3·—
Dr. Csiki Gábor: Hiszek egy Istenben. Kolozsvár, 1926. 8 r., 157 old.	Füzve 70·— Kötve 90·—
Dávid Ferenc: Rövid magyarázat. (Hasonmás és szövegkiadás) Kolozsvár, 1910. 8 r., 141 old.	130·—
Ferencz József: Vallásos dolgokról. Kvár, 1890. 8 r., 12 old.	3·—
Dr. Gál Kelemen: A nemzeti nevelés román fogalmazásban. Kolozsvár, 1930. 8 r., 18 old.	10·—
Dr. Gál Kelemen: A társadalmi közszellem hatása az iskolai nevelésre. Kolozsvár, 1928. 16 r., 34 oldal	18·—
Dr. Gál Kelemen: Brassai küzdelmei a magyartalanságok ellen	50·—
Dr. Gál Kelemen: Brassai mint Philosophus. Kvár, 1899. 8 r., 105 old.	20·—
Dr. Gál Kelemen: Péterfi Dénes	10·—
Gálfi Lőrinc: A hitvallások története. Kvár, 1916. 8 r., 472 old.	100·—
„ „ A vallások jövője. Kvár, 1922. 8 r., 11 old.	3·—
„ „ Legközelebb Jézushoz. Kvár, 1915. 8 r., 55 old.	20·—
Dr. Gladden—Kiss Sándor: A keresztény pásztor és dolgozógyülekezet. Székelyudvarhely, 1928. 8 r., 286 old.	240·—
Haller—Boros Jenő: Az evangéliumok nőalakjai. Kvár, 1930. 16 r., 30 old.	20·—
Dr. Kiss Elek: A vallás és erkölcs unitárius nézőpontból. Kolozsvár, 1926. 8 r., 35 oldal	50·—

Ára Leu

Dr. Kiss Elek: Az értelmi és erkölcsi nevelés viszonya. I.—II. kötet (2 drb.) Kvár, 1916. 8 r., 175×261 old. 200·—
Dr. Kiss Elek: Az Isteni Törvény utja. Kolozsvár, 1924. 8 r., 248 old. 160·—
Dr. Kiss Elek: Teendőink az egyházi élet körében. Székelykeresztur, 1926. 8 r., 45 oldal 25·—
Koncz Boldizsár: Katechesis. 1854 Kvár. 16 r., 95 old. 10·—
Lupton—Lőrinczy László: Miért vagyok unitárius? 5·—
Dr. Martineau—Gálfi: A keresztény hit öt pontja. Kvár, 1905. 8 r., 24 old. 3·—
Pálfi Márton: Nyelvérzék és iskola. Kvár, 1902. 10·—
Perczelné Kozma Flóra: Altruizmus a szociális munkában. Budapest, 1907. 8 r., 11 oldal 5·—
Perczelné Kozma Flóra: A szabadelvü theologia előnye korunk szociális áramlataira nézve. Budapest, 1910. 8 r., 17 oldal 5·—
Péter Sándor: A baptistákról 4·—
Savage—Kovács: A kereszténység fejlődéstörténete. Székelyudvarhely, 1927. 8 r., 156 old. 120·—
St. John—Benczédi: A ma vallása. Székelykeresztur, 1924. 8 r., 40 old. 30·—
Street—Boros: Józan felfogás a bibliáról 5·—
Dr. Schulzné—Gidófalvi: A magyar pap és tanitó szociális kötelességei. Kolozsvár, 1912. 8 r., 174 oldal 40·—
Szentábrahámi Mihály: Summa Universae Theologiae Christianae... Claudiopoli, 1787. 8 r., 628 oldal 160·—
Szentábrahámi—Derzsi: A keresztény hittudomány összege. Kvár, 1899. 8 r., 412 oldal 50·—
Többen: Felolvasások a Dávid Ferenc-Egyletben. H. Okländ, 1906. Kvár, ——. 8 r., 19 oldal 3·—
— Vallás és szabadság. (Amszterdam, 1903) Kvár, 1904. 8 r., 228 old. 30·—
— Vallás, hit és szabadság. (Genf, 1905) Kvár, 1907. 8 r., 277 old. 40·—
Ürmösi József: A gyakorlati theologia főbb irányelvei 80·—
— A tartós béke munkálása és a lelkészi hivatás 5·—
— Egyházi szertartásaink reformja 10·—
— Evangéliumi kereszténységünk és a jövő békéje 5·—
— Igehirdetésünk kivánalmai 20·—
— Népnevelés, (A falu irányitása) 5·—
Dr. Varga Béla: A jelentés logikai alkata. Budapest, 1916. 8 r., 34 old. 20·—
— A lelkiismeret. Kvár, 1909. 8 r., 89 old. 30·—
— A logikai érték problémája és kialakulásának története. Budapest, 1922. 8 r., 149 old. 50·—
— A mai közszellem pszihológiája. Kvár, 1930. 8 r., 16 o. 18·—
— Ami örökkévaló Dávid Ferenc életmüvében 5.—
— Gondolatok a neveléstan értékelméleti megalapozásához. Szeged, 1922. 8 r., 74 old. 30·—

Ára Leu

Dr. Varga Béla: A subsistencia fajai. Budapest, 1928. 8 r., 80 old. --- --- --- --- --- --- --- --- 50·—
— Jacobi Henrik Frigyes. Tanulmány az ism. és értékelmélet köréből. Budapest, 1911. 8 r., 83 old. 20·—
— Valóság és érték. Kvár, 1915. 8 r., 53 old. --- 20·—
Vári Albert: Miért vagyok én unitárius. Kvár, 1926. 16 r., 20 old. --- --- --- --- --- --- --- --- --- 5·—

IV. Történelem.

Benczédi Gergely: Berde Mózsa életrajza. Budapest, 1901. 8 r., 162 l. --- --- --- --- --- --- --- --- --- 50·—
Dr. Borbély István: Régi Toroczkó --- --- --- --- --- 100·—
Dr. Boros György: Az Amerikai Unitárius Társulat 75 évi jubileuma Bostonban. 1900. Kvár, 1900. 8 r., 22 l. 5·—
Dr. Boros György: Az Amerikai és Angol Unitárius Társulatok 100 évi jubileuma. 1925. Kvár, 1925. 8 r., 34 l. 10·—
Dr. Boros György: Az unitárizmus külföldön. Kvár, 1901. 8 r., 16 l. --- --- --- --- --- --- --- --- --- 3·—
Dr. Boros György: Báró Petrichevich-Horváth Kálmán és elődei. Kvár, 1928. 8 r., 16 old. --- --- --- 4·—
Dr. Boros György: Dr. Brassai Sámuel élete. Kvár, 1927. 8 r., 372 old. --- --- --- --- --- --- --- --- 200·—
Dr. Boros György: Emléke Ferencz József 40 évi jubileumának. Kvár, 1895. 8 r., 76 old. --- --- --- 5·—
Dr. Boros György: Ferencz József. 90 esztendő örömünnepe. Kvár, 1925. 8 r., 34 l. --- --- --- --- 10·—
Dr. Boros György: Sebes Pál toroczkói iskolaigazgató élete és hatása. Kvár, 1903. 8 r., 20 old. --- --- 3·—
Dr. Boros György: Száz esztendő az unitárizmus multjából. 8 r., 20 l. --- --- --- --- --- --- --- 5·—
Dr. Boros György: Unitárius élet Észak-Amerikában. Kvár, 1901. 8 r., 16 l. --- --- --- --- --- --- 3·—
Dr. Boros György (szerk.): Az unitárius vallás Dávid Ferenc korában és azután --- --- --- --- --- 40·—
Dr. Boros György (szerk.): Értesitő a nemzetközi (Budapest, 1896) unitárius konferenciáról. Angol és magyar szöveggel. Kvár, 1897. 8 r., 182 l. --- --- --- 15·—
Botár Imre: A vallásszabadság és Dávid Ferenc. Budapest, 1929. 8 r., 24 l. --- --- --- --- --- --- 15·—
Channing E. Vilmos: Válogatott művei. III. kötet. (Élet- és jellemrajzok.) (Forditották az unitárius tanárok.) Kvár, 1872. 8 r., 192 old. --- --- --- --- --- 40·—
Jakab Elek: Dávid Ferenc emléke. Budapest, 1879. 8 r., 156 l. 25·—
Kanyaró Ferenc: Unitáriusok Magyarországon. Kvár, 1891. 8 r., 229 l. --- --- --- --- --- --- --- --- --- 100·—
Kanyaró Ferenc: Unitárius történetirás és Kálvin-orthodoxia. (Servet és Kálvin.) Kvár, 1895. 160 l. --- 25·—
Kelemen Albert: Derzsi János emléke. Kvár, 1893. 8 r., 66 l. 40·—
Kelemen Lajos: Ujabb adattár a Vargyasi Dániel-család

Ára Leu

történetéhez. Kvár, 1913. 8 r., 426 l. --- --- --- 60·—
Kiss Ernő: Dávid Ferenc. Kvár, 1910. 8 r., 98 l. --- 50·—
Kiss Sándor: Az amerikai unitáriusok. Kvár, 1908. 8 r., 12 l. 3·—
Kővári László: A Millenium lefolyásának története s a millenáris emlékalkotások. Budapest, 1897. 8 r., 320 l. 15·—
Pap Domokos: Dávid Ferenc életrajza. Kvár, 1912. 16 r., 76 old. --- --- --- --- --- --- --- --- --- 10·—
Sándor János: A Székelykereszturi unitárius gimnázium története. Sz.-Keresztur, 1896. 8 r., 318 l. --- --- 50·—
Ürmösi Miklós: A genfi Kálvin-ünnep utja. Kvár, 1909. 8 r., 8 l. --- --- --- --- --- --- --- --- --- 2·—
Varga Dénes: A tordai unitárius gimnázium története. Torda, 1907. 8 r., 392 l. --- --- --- --- --- --- 50·—
Ugyanaz, meritett papiroson --- --- --- --- --- --- 75·—

V. Tankönyvek.

A Magyar Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa által elfogadott és előirt tankönyvek közül kaphatók:

a) Elemi iskolák részére:

III. osztály: Ürmösi József: Bibliai történetek. Ószövetségi rész. Kvár, 1923. 8 r., 46 l. --- --- --- --- 16·—
IV. osztály: Benczédi Pál: Újszövetségi történetek és tanitások. Kvár, 1923. 8 r., 48 l. --- --- --- --- --- 16·—
V. osztály: Ürmösi József: Az unitárius egyház rövid története. Kvár, 1927. 8 r., 36 old. --- --- --- 20·—
VI. osztály: Benczédi Pál: Hit és erkölcstan. Kvár, 1928. 8 r., 86 old. --- --- --- --- --- --- --- --- 20·—

b) Középiskolák részére:

I. osztály: Csifó Salamon: Bibliai történetek. Ószövetségi rész. Kvár, 1920. 8 r., 116 l. --- --- --- --- 60·—
III. osztály: Vári Albert: Istenországa munkásai. Kvár, 1928. 8 r., 115 old. --- --- --- --- --- --- --- 40·—
IV. osztály: Ferencz József: Unitárius káté. Kvár, 1927. 8 r., 103 l. --- --- --- --- --- --- --- --- --- 30·—
V. osztály: Vári Albert: Keresztény egyháztörténelem. Kvár, 1923. 8 r., 80 l. --- --- --- --- --- --- 25·—
VI. osztály: Ferencz—Vári: Unitárius kis tükör. Kvár, 1930. 8 r., 153 l. --- --- --- --- --- --- --- 100·—
VIII. osztály: Ferencz—Gálfi—Vári: Hittan. Kvár, 1930. 8 r., 128 l. --- --- --- --- --- --- --- --- --- 80·—

c) Segédkönyvek:

Sebess Pál: Erkölcsi szabályok. Kvár, 1930. 16 r., 8 l. 3·—
Unitárius konfirmációi emlékfüzet. Kvár, 1923. 16 r., 31 l. 10·—
Ürmösi József: Nyári vasárnapi tanitások. Vezérkönyv. Ó-szövetségi rész I. 20·—, Új-szövetségi rész II. 20·—

VI. Ének és zene.

Ára Leu

Ifjusági daloskönyv. (Nyomás alatt.) — —·—
Iszlai Márton: Az ének hatása az istentiszteletre. Kvár, 1899. 8 r., 8 l. 2·—
— Egyházi énekek gyüjteménye. Budapest, 1896. 8 r., 160 l. 35·—
Régeni Áron: Unitárius egyházi énekek gyüjteménye. Budapest. 4 r., 131 l. 25·—
Unitárius énekeskönyv. (Orgonakisérettel.) Kvár, 1927. 8 r., 242 l. 60·—

VII. Szépirodalom.

Albert Iván: Száradt szirmok. (Vers.) Nagyenyed, 1926. 16 r., 70 l. 10·—
Almanach a Kolozsvári Unitárius Főgimnázium Kriza Önképzőkörének 1927/28. évről. 16 r., 72 l. 20·—
Arkosi Barabás Miklós: Lángok és tüzek. (Versek.) Nagyenyed, 1926. 8 r., 77 l. 40·—
Balázs Ferenc: Bejárom a kerek világot. Füzve 150·—
" " " " " " Amatőr kiadás 280·—
Dobai István: Messiásod 30·—
Engel Ella: A lámpával járó nő. Kvár, 16 r., 12 l. 5·—
Fekete Miklós és V. Filep Andor: Ifjú lelkek. Kvár, 1926. 8 r., 46 l. 20·—
Fekete Lajos: Pusztai vándorlás. (Versek.) 50·—
Gyallay Domokos: A föld népe 60·—
— A nagy tüz árnyékában 80·—
— Dávid Ferenc búcsuzása. (Történelmi szinjáték 1 felv.) 10·—
— Falusi szinház. (8 egyfelvonásos vigjáték.) 70·—
— Genovéva 50·—
— Hadrakelt emberek 20·—
— Ősi rögön 80·—
— Rég volt, igaz volt 20·—
— Vaskenyéren 80·—
Jakab Géza: Almodik a gyopár. (Versek.) Kvár, 1927. 8 r., 136 l. 100·—
Kármán József: Fanni hagyományai 10·—
Murányi Farkas Sándor: Költemények 30·—
S. Nagy László: Harc a végeken. Kvár, 1930. 16 r., 61 l. 50·—
— Jókai szerelmei. Kvár, 1925. 8 r., 56 l. 50·—
— Késő köszöntés. (Versek.) Kvár, 1920. 16 r., 29 l. 30·—
— Krónikás könyv 50·—
— Péterfi Dénes. Kvár, 1925. 8 r., 7 l. 15·—
— Zenélő kút. Kvár, 1928. 16 r., 70 l. 50·—
Pálfi Márton: Doktor bácsinál falun 20·—
— Üzenet egy temetőből 5·—
Pálffi Miklós: Testvérek vagyunk! (Elbeszélések.) 40·—

Ára Leu

Péter Sándor: Egy Istenben bizó szegény család története 4·—
Péterfi Gyula: Piros rózsa — fehér rózsa. (Népszinmü 3 felv.) Torda, 1927. 8 r., 52 l. ... 55·—
Szent-Iványi Sándor: Még csak egy félév az élet. Kvár, 1928. 16 r., 44 l. ... 3·—
Tarcsafalvi A.: A fejedelem és papja. (Vers.) Kvár. 8 r., 20 l. 2·—
Többen: Jövendő antológia. Kvár, 1928. 8 r., 91 l. ... 20·—
Ürmösi Károlyné: Pár szál virág... (Vers.) ... 60·—
Vári Domokos: Vallomások. (Vers.) Székelyudvarhely, 1928. 8 r., 77 l. ... 40·—

VIII. Törvénykönyvek:

Dr. Boros Gy: Az Unitárius Teol. Akadémia szervezete, szabályai és fejlődésének története. Kvár, 1916. 8 r., 30 o. 10·—
Főtanácsi jegyzőkönyv 1900, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910 évi rendes, 1910 évi ünnepi, 1911, 1912, 1913, 1920 évi rendes gyülésekről 25·—
— 1922, 1924 évi gyülésekről ... 35·—
— 1925, 1926, 1927 évi gyülésekről ... 50·—
— 1928, 1929 évi gyülésekről ... 60·—
Dr. Tóth György: Az unitárius egyház rendszabályai. (1626—1850) Kvár, 1922. 8 r., 226 old. ... 50·—

IX. Folyóiratok.

Brassai Sámuel (szerk.): Vasárnapi Ujság 1847-iki évf. 50·—
Fiatalság Barátja. Füzetenként (1 szám) ... 3·—
Keresztény Magvető egy évre ... 200·—
— régi számok kötetenként (1 évfolyam) ... 30·—
— „ „ füzetenként (1 szám) ... 5·—
Kévekötés. Egész évre ... 200·—
Unitárius Egyház. Egész évre ... 180·—
Unitárius Közlöny. Egész évre ... 60·—
— régi számok kötetenként (1 évfolyam) ... 20·—
— „ „ füzetenként (1 szám) ... 2·—
Unitárius Naptár (1928, 1929, 1930 à 10·— Lei) 1931 ... 25·—
Unitárius Szószék. Egész évre ... 100·—
— régi számok kötetenként (1 évfolyam) ... 40·—
— „ „ füzetenként (1 szám) ... 5·—
Unitárius Tudósító. Egész évre ... 40·—
Erdélyi Szemle, szépirodalmi, művészeti és társadalmi kritikai folyóirat. Felelős szerkesztő S. Nagy László. Szerkesztőség és kiadóhivatal Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 37. Előfizetési ár egy évre 300·—, félévre 150·—

X. Különfélék.

Balázs András: Beszélgetés egy törekvővel ... 5·—
Dr. Boros György (szerk.): A székelykereszturi zsinat emléke. Kvár, 1899. 8 r., 38 old. ... 3·—
— Beiktató-ünnepélye és püspöki programmbeszéde ... 5·—

	Ára Leu
Brassai Sámuel: Nyelvujitás és Ballagi. Kvár, 1881. 8 r., 35 old.	25·—
Dávid Ferenc Egylet alapszabályai. Kvár, 1885. 8 r., 8 old.	2·—
Dávid Ferenc Egylet 40 éves jubileuma. 8 r., 8 l.	2·—
Gyergyai Ferenc: A magyar nyelv sajátságairól. Kvár, 1857. 8 r., 116 l.	10·—
Kanyaró Ferenc: A Zrinyiász kelte és költője. Budapest, 1894. 8 r., 34 l.	6·—
— Zrinyi ismeretlen munkája. Budapest, 1890. 8 r., 72 l.	6·—
Dr. Kiss Elek: Erdélyi kulturális kérdések. Kvár, 1927. 16 r., 64 l.	30·—
— Forgácsok angliai utamból. Kvár, 1925. 16 r., 32 l.	10·—
Kovács János: Kriza-Album. Kvár, 1892. 8 r., 95 l.	20·—
Pálfi Márton: Az okszerü vezér s Brassai nyelvtaniró munkássága	10·—
— Kolozsvári glosszák. Budapest, 1907. 8 r., 57 l.	15·—
— Régi unitárius költők	5·—
Br. Petrichevich Horváth Kálmán üdvözlő beszéde. Kvár, 1901. 8 r., 7 l.	2·—
Dr. Sztripszky Hiador: Az erdélyi halászat ismeretéhez. Kvár, 1908. 8 r., 94 l.	20·—
Sunderland: What do Unitarians believe? Boston, 16 r., 16 l.	2·—
Többen: A kolozsvári unitárius uj kollégium megnyitó ünnepélye. Kvár, 1901. 8 r., 45 l.	5·—
— Az unitárius tanárok értekezletén tartott felolvasások, III. értekezlet. Kvár, 1910. 8 r., 60 l.	10·—
V. értekezlet. Kvár, 1912. 8 r., 66 l.	15·—
— Brassai Sámuel siremléke. Kvár, 1910. 8 r., 34 l.	3·—

XI. Fénykép felvételek, levelező-lapok.

Dávid Ferenc emléktáblája 1910. a dévai várban	5·—
Déva és a dévai vár látképe, (Belle felvétel 1929)	12·—
Dévai vár és Dávid Ferenc emléktábla 1929.	12·—

Megrendeléseket készpénzfizetés vagy utánvét mellett, — lelkészeknek kongrua terhére, ha a megrendelés mellé külön felhatalmazást csatolnak, 300 Leun felüli megrendelést havi részletre is — teljesitünk. Fentieken kivül beszerzünk és továbbitunk bárhol megjelent müveket. Az „Unitárius Közlöny“ 1930. 4. számában (Áprilisi) közölt könyvjegyzékben felsorolt munkák közül még több kapható az Iratterjesztőnél. Cim: Unitárius Iratterjesztő. Cluj—Kolozsvár, Unitárius Kollégium.

Az árjegyzék kelte: 1930. november.

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő cimére Cluj-Kolozsvár, Unitárius Kollégium küldendő

Kéziratokat nem adunk vissza!

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L. egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 500 L. Minden pénz **Gálfi Lőrinc** egyleti pénztároshoz küldendő.

Nyomatott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17